

τὴν Ῥοσμόνδην ἵνα δεχθῇ τὴν χεῖρα τὴν κτείνασαν τὸν τε θεῖον καὶ τὸν πατέρα της, καὶ ἄρδην τὸ ἔθνος αὐτῆς καταστρέψαν. (Ἐν ἔτει 567. μ. Χ.)

Εἶτα, ἡγούμενος πολυαρίθμων ἑτερογλώσσων ἔθνων, ὁ Ἀλδοῖνος κατέρχεται εἰς τὰς εὐφόρους ἐκείνας τῆς Ἰταλίας πεδιάδας, τὰς ὑπ' αὐτοῦ κληθείσας « Λομβαρδία », πρὸς αἰωνίαν μνήμην τῶν πρώτων πολεμικῶν ἐπιτυχιῶν του· προέβη δὲ, ἄνευ τῆς ἐλαχίστης ἀντιστάσεως, ἄχρι τῶν πυλῶν τῆς Ῥώμης καὶ τῆς Ῥαβέννης· οὐδεὶς δὲ δύναται νὰ προῖδῃ ἄχρι τίνος θὰ ἐξετείνοντο οἱ φιλόδοξοι σκοποὶ τοῦ εὐτυχοῦς τούτου κατακτητοῦ, ἐὰν ὁ θάνατος δὲν κατελάμβανεν αὐτὸν ἐν τῷ μέσῳ τῶν θριάμβων του. Ὁ θάνατος οὗτος ἦν τὸ ἀποτέλεσμα τῆς ἐκδικήσεως, ἣν κατ' αὐτοῦ ὑπέτρεφεν ἡ γυνὴ τοῦ Ῥοσμόνδου, ἡ μηδέποτε δυνηθεῖσα ἵνα συγγνώμην αὐτῷ παράσχη βιάσαντι αὐτήν, ἐν στιγμῇ βακχικοῦ πότου ἐν Βερόνη ποιουμένου, ἵνα πῖη διὰ τοῦ κρανίου τοῦ πατρὸς της, αὐξάνοντι μάλιστα τὴν ὀμύτητα τῆς πράξεως ταύτης διὰ χλευασμῶν ἐπὶ ὤμοτέρων.

Εὐθὺς ἐκ τῆς στιγμῆς ταύτης ἡ Ῥοσμόνδη τὸν καταχθόνιον συνέλαβε σκοπὸν ἵνα, διὰ τοῦ συγγερωτέρου τῶν ἐγκλημάτων, ἐκδικηθῇ διὰ τὴν δημοσίαν γενομένην αὐτῇ ὕβριν κατὰ τοῦ ἀπηνoῦς καὶ κτηνώδους αὐτῆς ἀνδρός. Ἐπὶ δὲ τῷ σκοπῷ τούτῳ, ἡ Ῥοσμόνδη ἀπετάθη πρὸς ὑπασπιστὴν τοῦ Ἀλδοῖνου, ἐραστὴν αὐτῆς εὐνοούμενον, αἰτήσασα τὴν σύμπραξίν του εἰς τὸ συγγερόν καὶ ἀπάνθρωπον ἔργον, ὃ ἀνεκίχλου εἰς τὸν νοῦν της. Οὗτος, ἀνανεύσας ἵνα ἀμέσως μετάσχη πράξεως τοσοῦτον φρικώδους καὶ καταχθονίου, ἐπειράθη εἰς αὐτήν νὰ προτρέψῃ ἄλλον τινά, ὃς ἦν ὄνομα Περεδάιος. Καὶ οὗτος μὲν τὸ πρῶτον δὲν συγκατετέθη εἰς τὴν προκειμένην ἀνοσιωπάτην πρᾶξιν, δέισας βεβαίως τοὺς αἰωνίους τῆς συνειδήσεώς του ἐλέγχους, καὶ τοὺς τρομεροὺς τῆς νυκτὸς ὀνειρούς. ἀλλ' ἡ Ῥοσμόνδη ἤτις, διακκιωμένη ὑπὸ τῆς ἐπιθυμίας τοῦ νὰ κορέσῃ τὸ θυελλώδες τῆς ἐκδικήσεως πάθος, τὸ δίκην τυράννου δεσπόζον αὐτῆς, ἦν ἐτοίμη οἷονδ' ἅποτε κακούργημα νὰ ἐπιτελέσῃ, ἠνάγκασε τὸν ἀσθενοῦς καὶ δειλοῦ χαρκατῆρος Περεδάιον νὰ κατανεύσῃ ἵνα γένηται συνένοχος μάλλον ἢ θυμὰ τῆς θηριώδους ταύτης γυναικός. Οὕτως, ἐν στιγμῇ, ἐν ᾗ ὁ Ἀλδοῖνος εἰς ἀνήγερτον ἦν βεθυοισμένος ὕπνον, προσελθὼν ἐκ τῆς κραιπάλης, εἰς ἣν ἐπεδίδετο ἀχαλινώτως, ἡ ἄπιστος αὐτοῦ γυνὴ ὑπεισήγαγεν εἰς τὸν θάλαμόν του τοὺς δολοφόνους, ὧν τὰ ἀμείλικτα κτυπήματα ἀφῆκαν αὐτὸν ἀσπαίροντα ἐπὶ τῆς κλίνης του καὶ κυλινδούμενον ἐντὸς τοῦ χειμάρρου τοῦ κοχλάζοντος αὐτοῦ αἵματος. (573. μ. Χ.)

Ἐν Κεφαλληνίᾳ.

Σπυρίδων Α. Σερεμέτης.

ΣΥΛΛΟΓΗ

λέξεων φράσεων καὶ παροιμιῶν.

(Συνέχ. Ἰδε φυλλάδ. 303.)

—οοο—

Κλύδωνας. Καλεῖται ἡ κατὰ τὴν ἑορτὴν τοῦ ἁγίου Ἰωάννου, (Ιουνίου 24) τοῦ λεγομένου *ρίζικάρη* ἢ τοῦ *κλύδωνος* ἐξαγωγή τῶν ῥ(ο)ιζικῶν (τῆς τύχης ἢ μοίρας), συνίσταται δὲ ὁ κλύδωνας εἰς πῆλινόν τι σκεῦος, πλήρες ὕδατος, κεκλεισμένου καὶ ἐμπεριέχον τὰ ἐξαγόμενα μῆλα ἢ ἄλλα παραπλήσια, ἐφ' ὧν τίθενται κοσμήματα, ἢ χαράσσονται διάφορα ἐμβλήματα τῆς μοίρας ἢ τοῦ ῥ(ο)ιζικοῦ.

Κλεισούρα. Μέρος οἰκοδομῆς ἢ τύπου κεκλεισμένου καὶ ζοφεροῦ. « Εἰς τ' ὁσπίτι εἶναι πολλὴ κλεισούρα. »

Κλήρα. Ὁ κληρονόμος « Δὲν ἔχει κλήρα » Δὲν ἔχει τέκνα ἢτοι κληρονόμους.

Κλινέρης. Ὁ κλινῆρης ἢ κατάκοιτος ἐπὶ κλίνης ἕνεκα παραλύσεως ἢ ἄλλων χρονίων νοσημάτων.

Κλονίας. Λέγεται ὁ ξυνίσας οἶνος ἢ κομμένος. « Κλονίζει τὸ κρασί » τουτ. ῥέει ἐν εἴδει κλωνίας ἢ κλωστῆς (*filant*).

Κλονί. Ἐν ψήγμα ἢ μικρὸν τεμάχιον, « Δὲν ἔχει κλονί » καὶ « Κλονὶ κλονὶ μάζεύει. »

Κλώσσια (τά). παρ' ἄλλοις *κρόσσια*. Ἐκ τοῦ ἀρχαίου *κροσσός* (*frange*).

Κλωθῶ (τὸ). Περιφρονητ. ἐπίθετον τῶν κορασίων.

Κλωθογυρίζω. Ταυτόσημον τῷ *σπρηγογυρίζω* καὶ ἡ φρ. « Τί τὰ κλωθογυρίζεις; » τουτ. τί περιστρέφεις τὰ λόγια σου καὶ δὲν λέγεις τὴν ἀλήθειαν.

Κλωσταρίδες. Τεμάχια μικρὰ κλωστοῦ νήματος.

Κλώστης. Εἶδος ἀτράκτου χρησίμου πρὸς κλώσιν.

Κοτσία καὶ Αἰγία. Τὸ λάκτισμα ἢ κτύπημα διὰ τοῦ ποδὸς ζώου ἢ ἀνθρώπου.

Κλωτσοσκούπι. Τὸ ἀπορρίπτον σκύβαλον. Μεταφορ. « τὸν ἔκαψε κλωτσοσκούπι » = τὸν περιφρόνησε.

Κρησάρα. Παρ' ἄλλοις *κρητάρα*, ἢ *κρησέρα*, κοινῶς σήτα.

Κρησάρι (τὸ). Μεταφορ. καλεῖται τὸ ἐπίπλοον, ἢτοι ἡ στεατώδης τκέπη τῶν ἐντέρων τῶν ζώων. παρ' ἄλλοις τὸ *ξυγγάρι*.

Κοδεσπότης. Ἀντὶ τοῦ οἰκοδεσπότης, καὶ κοδεσποινα ἀντὶ οἰκοδέσποινα, ὁ ἔχων οἰκίαν καὶ κτήματα ὁ εὐπὸρος ἄνθρωπος· ἐξ οὗ καὶ ἡ λέξ. *Κοδεσποτεῖο* (τὸ) σημ. τὴν ιδιόκτητον περιουσίαν. « Ἐγένετο σωστὸς κοδεσπότης » (εἰρωνικ.) ἀντὶ τοῦ κατεστράφη.

Κοκκαλιάζει καὶ κοκκαλιασμένο κατωτ. λέγεται πᾶν ὅ,τι ἀπεξηράνθη ὡς τὸ κοκκαλίον· « κοκκαλιάζει τὸ ψωμί » κτλ.

Κοκκάρι (τὸ). Ὁ ἐν εἶδει κρίκων λεπτὸς σπόρος τῶν κρομμύων.

Κοκκινέλι. Εἶδος σταφυλῆς ἐρυθροειδοῦς. *Ροδίτης* παρ' ἄλλοις.

Κοκκινόη (ἡ) ἀντὶ κοκκινόγη—εἶδος κοκκίνης γῆς, ὡς ἀσπρόη εἶδος λευκῆς καὶ κοκκινάτσα εἶδος ἀμμόδους γῆς πρὸς αἰκοδομήν, ὡς ἡ πορσελάνα.

Κοίλισμα—«κάμνω κοίλισμα» τουτ. ἀνακοιλῶ, ἀνασκάπτω γῆν ἐργάσιμον.

Κοίτα (ἡ). Ἐκ τοῦ κοίτη τῶν ἀρχ.—τὸ μέρος ὅπου ἀναπύονται τὴν νύκτα αἱ ὄρνιθες—τὸ κουμάσι ἢ παρ' ἄλλοις κάτοικας καὶ κοτέτσι καὶ βῆμα κοιτάζω.

Κολοβόωμαι = ἀλικονίζομαι ἢ χρονοτριβῶ. «Κολοβώσου ὀλίγον νὰ πᾶμε μαζὶ», τουτ. ἐμποδίσου, περίμενε ὀλίγον.

Κολλόη ἀντὶ κολλόγη—εἶδος κολλώδους γῆς ἢ πηλώδους. Κυρίως λέγεται ἡ εὐφορος γῆ.

Κολητσιάνια. Εἶδος θαλασσίου προϊόντος—ὁ κολλητσιάνος. *Culdane*.

Κολοκάτσια—Τὰ κολοκάτια—εἶδος γεωμήλων χρησίμων πρὸς τροφήν.

Κολυμπάδες—αἱ κολυμβάδες ἐλαῖαι τῶν ἀρχαίων, αἱ πλέουσαι εἰς τὴν ἅλμην.

Κομηνό καὶ κομηνά (πλθ.). Εἶδος σταφυλῆς, ἐχούσης χονδράς καὶ φαιᾶς τὰς βᾶγας.

Κομματᾶς. Ὁ ψωμοζήτητης ἢ ζήτουλας μεταφ. ὁ βρακενδύτης καὶ χυδαῖος ἄνθρωπος (*Toccione* ἰταλ.).

Κονεύω = Οἰκονεύω = κατοικῶ εἰς τινὰ οἰκίαν σημ. καὶ τὸ ξενίζω τινὰ εἰς τὸν οἶκόν μου. «τὸν ἐκόνεψε».

Κόνιδα καὶ κόνιδες.—ἡ κόνις τῶν ἀρχ. ἢ κόνις—ἴδος τὰ αὐγά τῶν ψηρῶν κτλ. *κοριδολόγος* δὲ τὸ κήνιον δι' οὗ ἐξάγουν τὰς κόνιδας.

Κορτακιανός.—ἄνθρωπος μικροῦ ἀναστήματος μᾶλλον κοντός.

Κορτόβραδο (ἐπίρ.) πρὸς τὸ βραδύ, πρὸς τὸ ἐσπέρας—*κορτοήμερο*—τὸ βραχὺ τῆς ἡμέρας.

Κορτολέω—«Κονταλέω νὰ κάμω τι ἢ ὄχι», τουτ. λέγω μετ' ἀμφιβολίας, τὸ συλλογίζομαι—λογαριάζω νὰ κάμω τι.

Κορτοστέκω καὶ κορτοστέκομαι, εὐρίσκωμαι ἀμφιβρόχης εἰς τὸ νὰ πράξω τι.

Κορτοσύνλλαθα (ἐπίρ.) εἰς ὀλίγα λόγια, εἰς βραχυλογίαν.

Κορτόφθαλμος καὶ κορτόφωτος ὁ μύωψ ὅστις ἀμβλυωπεῖ.

Κόντυλας ὁ ἀνωφερῆς καὶ πετρώδης καὶ δύσβατος δρόμος. Β. Κόντυλας πρὸς τούτοις λέγεται τὸ χονδρὸν ἢ κονδυλώδες μέρος τῶν λικνισθέντων ἀχύρων. Καὶ τὸ κάτωθεν μέρος τοῦ κονδυλίου τὸ πρὸς γραφὴν χρησιμεῖον.

Κορτολίζομαι. Λέγεται ὅταν ἀπαντᾷ τις πρόσκομμα εἰς τὸν λάρυγγα καταπίνων τεμμάχια κοκκάλου ἢ ἄλλου σώματος, ὅπερ προξενεῖ βήχα ἢ λυγμὸν γαργαλίζον τὸν αἰσφάγον.

Κοπαρέα. «Μία κοπανέα» τουτ. διὰ μιᾶς, ὡς τὸ τῶν Γάλλων «tout-d'un-coup». (ἴδε καὶ μονοκοπανέας.)

Κοπατό (ἐκ τοῦ ἀρχ. κοπετό,) «ἐγεινε πολὺ κοπατό» θρήνος μετ' ὀλοχυγμῶν. *Κοπατό* σημαίνει πρὸς τούτοις τὴν στενοχωρίαν τοῦ ἀσθμαίνοντος ἢ πάσχοντος δεινῶς. Ὁ ἄρρωστος ἔχει πολὺ κοπατό.

Κοπελάρης—ὁ νεκνίας ὁ ἐρωτόληπτος ὁ Νάρκισσος, καὶ κοπέλα ἢ κοπελούδι ἢ νεᾶνις καὶ κοπέλι (τὸ) ὁ ὑπηρέτης.

Κόπιλα (τὰ) καὶ *κοπιλάκια*. Τὰ ξυλάρια διὰ προπάνημα.

Κοπρόλακκος καὶ προκόλακκος κατ' ἀναγραμπτισμόν. Ὁ λάκκος ὅπου ἐναποταμιεύονται οἱ κόπροι (*cloaca*).

Κοπρόσκυλο καὶ κοπρίτης. Περιφρ. ἐπίθ. τοῦ ῥυπαροῦ καὶ χυδαίου ἀνθρώπου.

Κορακόβηχας. Ὁ λεγόμενος κοκκίτης (*coqueluche*) καὶ *Σκυλόβηχας*.

Κορασίδα (ἡ) τὸ κοράσιον.

Κορίθι (τὸ) εἶδος σταφυλῆς χονδράς καὶ φαιᾶς ἐχούσης τὰ βᾶγας (ἴσως ἐκ τοῦ Κορίνθιον).

Κοριά (ἡ) πητσαθοῦρα, κουρέλλι, *καρναβάτσα*.

Κορκάτο. Σταφυλὴ ἔχουσα τὰς βᾶγας ὡς τὸν κορκὴν αὐγοῦ καὶ εὐθραύστους.

Κορκίδα. (ἐκ τοῦ ἀρχ. κορκίς—ἴδος=κλώσι, ξανθὸν) ἡ χονδροκλωστή τοῦ λιναρίου, καὶ *κορκιδόπατο* τὸ ἐκ πηννάβεως χονδρὸν ὕφασμα.

Κορκοσουρίαις.—Αἱ φλυκταί, τὰ βραδικοῦργα ψιθυρίσματα τῶν γυναικείων τὰ διεγείροντα ἐριδίας μεταξὺ οἰκογενειῶν (*petegolezzi*) (ἴδ. *Κουσέγτζα*)—καὶ *κορκοσουρής* ὁ φλύαρος καὶ βραδικοῦργος, ὁ διασπείρων λόγια.

Κορμός—καλεῖται ὁ θνησιμαῖος νεοσσός καὶ μὴ ἐξελθὼν ἐκ τοῦ ὠοῦ, καὶ βῆμα *κορμιάζω*. Κοίτεται καὶ *κορμιάζει*—τουτ. διατελεῖ ὡς ὁ κορμός νεοσσοῦ στενοχωρημένος καὶ ἀκίνητος.

Κόρφος—ὁ κόλπος, τὸ ἐξωτερικὸν τοῦ στήθους ἢ τὸ ἐξόγκωμα πρὸ τῶν μαστῶν τῶν γυναικῶν (*le sein*). Καὶ τὸ πρὸ τοῦ στήθους ἐμβάδον τῶν φορεμάτων. «Τάβαλε μέσ' στὸν κόρφο του».

Κορφή ἀντὶ κορυφὴ καὶ *κορφαῖς* ἢ *κορφάδες* (πληθ.) αἱ κολοκυθοκορφάδες, αἱ κορυφαὶ τῶν φυτῶν ἐξ οὗ καὶ *κορφολογῶ* καὶ *κορφολόγημα* τὸ κόπτειν ἢ συλλέγειν τὰς κορυφὰς τῶν λαχάνων. «*Ἐκορφολόγησε τ' ἀμπέλια*». *κορφή* λέγεται καὶ τὸ κατακόρυφον τῆς ἀνθρωπίνης κεφαλῆς, ἢ τῶν μαλλίων, ἐξ οὗ καὶ «*Δίκορφος κεφαλὴ*», ἡ ἔχουσα δύο κορυφάς.

Κοσκινίδα καὶ ἀποκοσκινίδα. Τὰ σκίδεπλα τοῦ κοσκινίσματος. Λέγονται καὶ *πισόσωρα* = τὰ ἐπισωρεύματα.

Κοσμαγάπητος — ὁ ἀγαπώμενος καὶ εὐνοούμενος παρὰ πάντων διὰ τὰ πλεονεκτήματά του.

Κοσπώμενος σάκκος σημ. τὸ γεμάτος ἕως ἄνω. Κοσπώμενος (μεταφορ. ὁ οἰημάτις, ὁ ἀνακαπαρθωμένος. ἴδε τὴν λέξιν.

Κοστιίζει (τριτοπρόσ.) ἔσως ἐκ τοῦ ἀρχ. κοστίζει, τὸ παρ' ἄλλοις κοστιίζει « ἔκδοσις τὸ βίβδι », τουτ. ἐξιππάσθη, ἀρχίασε.

Κοτσιράλι — εἶδος σταφυλῆς. « Ἐ καλμένο κοτσιράλι ποῦ νὰ σ' ἀναδιάσω πάλι »!

Κοτσουφόμυαλος — ὁ κουφόμυος, ὁ παρ' ἄλλοις κουρουνόμυαλος ἢ πετεινόμυαλος. (ἴδε καὶ Τζιτζι-κόμυαλος.)

Κούβλης καὶ **κούβλαινα** — λέγεται καὶ **κούτρης**, ὁ ἐλαφρόμυος, τρελούτσικος.

Κούδος — ὁ κούρκος παρ' ἄλλοις. Ἰνδιάνος καὶ Γάλλος. (Dindon.)

Κουκκολογῶ — συνάζω τοὺς κόκκους τῶν ἐλαίων καὶ **κουκκολόγια** τὰ μαζεύματα τῶν κόκκων.

Κουκκίζει — λέγεται μεταφορ. ἐπὶ τῶν καρποφόρων δένδρων « Τὰ ἐλαϊόδενδρα κουκκίζουν » τουτ. φέρουν καρπὸν σποράδην ἢ ἐδῶ κ' ἐκεῖ.

Κουκκουβιά (τρ. προσ.) παρ' ἄλλοις **κουρκουριῖ**. Λέγεται ἐπὶ πτηνῶν νοσούντων καὶ μὴ δυναμένων νὰ πετυγίζουσιν.

Κουκκουλόνω — ομαι. Σκεπάζομαι, περιτυλίσσομαι καὶ ἡ φράς. « ἐκουκκουλώθη τὸν ἄνδρα » τουτ. τὸν ἐφορτώθη, ἢ ὑπνδρεύθη διὰ τῆς βίας.

Κουκκουλόρασσο. Εἶδος χονδροράσου κοντοῦ μὲ **κουκούλαν** (capuccio) καποτάκι.

Κουλλὸς ἢ **κουλλοχέρης** — ὁ κολοβὸς κατὰ τὴν χεῖρα (manchet) ὁ ἀκρωτηριασμένος.

Κουμιάζω (τὸ ῥίφι) λέγεται ἐπὶ ἐρίφου ὅστις ἀπογαλακτισθεὶς κλείεται διὰ τοῦτο εἰς ἰδιώτερον σηκὸν ἢ ὑπὸ κόφινον, ὅπερ ὀνομάζεται καὶ ῥίφι τῆς τρύπας (σηκίτης).

Κούμος. Τὸ παρ' ἄλλοις **κουμάσι** — μικρὰ καλύβη ἢ μάνδρα ὅπου περικλείονται τὰ ζῶα.

Κούμουλος — γεμάτος ἕως ἄνω « ἕνα κοιλὸ κούμουλο σιτάρι », ἢ ἐν ἀγγεῖον κούμουλο λάδι κτλ., τὸ δὲ περίσσευμα καλεῖται **κουμουλάδα**.

Κούκανλα (τά). Τὰ γλουτίζ, κοινῶς τὰ κωλομήρις.

Κουρέλλα. Εἶδος μικρῶν σύκων ἐκλεκτῶν, καὶ καλῶν εἰς γεῦσιν.

(Ἔπεται συνέχεια)

ΒΙΒΛΙΟΚΡΙΣΙΑ.

— 000 —

Ἱερὰ Κατήχησις, ἤτοι ἐξήγησις τῆς θείας καὶ ἱερᾶς λειτουργίας καὶ ἐξέτασις τῶν χειροτονουμένων, συγγραφεὶσα ὑπὸ τοῦ ἀοιδίμου Νικολάου τοῦ Βουλγάρεως, ἡνὲν δὲ διασκευασθεῖσα ἐπὶ τὸ ἐκαθαρώτερον ὕψος, ἐκδίδεται ἐκπάνη τῶν Κ. Ἀνανιάδη καὶ Κ. Πολυτάκη εἰς κοινὴν τῶν ὀρθοδόξων ὠφέλειαν. Ἐν Κωνσταντινουπόλει 1864.

Πάντοτε μὲν καὶ πανταχοῦ ἡ ἄγνοια ἐν γένει τῆς ἀληθείας ἐγένετο παραίτιος πολλῶν παραλογισμῶν καὶ ἠθικῶν ἀτοπημάτων, ἰδίως ὅμως ἡ τῶν θρησκευτικῶν ἀληθειῶν ἐπήγαγε καὶ ἐπάγει ὀσημέραι ἀλγεῖνὰ ὄντως καὶ ἀνήκεστα ἀποτελέσματα. Ὁ ἄγνοων τὴν θρησκείαν ὑπὸ δύο μεγάλων κινδύνων ἐπαπειλεῖται. Ἄν μὲν ὁ ἄνθρωπος οὗτος, ἀνήκων ταῖς κατωτέραις τῆς κοινωνικῆς κλίμακος βαθμίσι ζῇ διὰ μόνης τῆς πίστεως, μηδέποτε τὴν θρησκείαν αὐτοῦ ἐρευνήσας, μηδέποτε αὐτὴν ἐξετάσας, ὁ τοιοῦτος, εἰ καὶ στηρίζεται ἐπὶ τοῦ ἀρχικοῦ τῆς θρησκείας θεμελίου, ἐπειδὴ ὅμως δὲν δύναται διὰ τῆς πίστεως μόνης ὅπως διακρίνῃ τὴν ἀλήθειαν τῆς πλάνης, λεληθότως πολλάκις πιστεύει καὶ ἀσπάζεται οὐ μόνον πολλὰ ἐκτὸς τῶν γνησίων τῆς θρησκείας αὐτοῦ δογματῶν καὶ διατάξεων ὄντα, ἀλλὰ καὶ ἄλλα τινὰ, ἅπερ διαρρήδην ἀντίκεινται πρὸς τὸ ἀληθὲς καὶ τὴν οὐσίαν τῆς θρησκείας αὐτοῦ. Καὶ τότε πίπτει εἰς τὸ ὀλέθριον τοῦ φανατισμοῦ πάθος, οὗ περ τὰ στυγερά ἀποτελέσματα μετὰ φρίκης ἀναφέρει ἡ τῆς ἀνθρωπότητος ἱστορία. Ἄν δὲ τούναντίον, ἀνήκων ταῖς ἀνωτέραις τῆς κοινωνικῆς τάξεσιν, εὐρίσκειται συνεχῶς εἰς συνάφειαν καὶ συγκοινωνίαν μετ' ἀνθρώπων διαφόρου ἀγωγῆς καὶ θρησκείας, πολλάκις μάλιστα διεστραμμένων τὰ ἦθη καὶ τὴν καρδίαν, ὁ τοιοῦτος, ὡς ἀπαγῆς περὶ τὴν θρησκείαν αὐτοῦ, ἀποσθεννυμένης βαθμηδὸν τῆς ἐν αὐτῷ πίστεως, καθίσταται μετ' οὐ πολὺ ὅλως ψυχρὸς πρὸς τὴν θρησκείαν αὐτοῦ, καὶ τελευταῖον, ὡς ἐπίμετρον τῶν δυστυχημάτων, τῶν μισοφόνων ἐντείνει ἀναιδῶς καὶ ἀναισχύντως κατ' ἐκείνης τῆς θρησκείας, ἣτις ἐγαλούχησεν αὐτὸν μητρικῶς καὶ ἐθήλασεν αὐτὸν διὰ τῶν σωτηρίων αὐτῆς διδαγμάτων.

Τὴν διπλὴν ταύτην ἀλήθειαν καθορώμεν οἱ πάντες ἐν τῇ ἐνεστώσῃ κοινωνίᾳ. Ὀλίγοι τῶν χριστιανῶν εἰσιν ἀληθεῖς λάτρεις τῆς θρησκείας αὐτῶν. Τινὲς μὲν εἰσιν ὅλως φανατικοὶ καὶ θρησκομανεῖς, πιστεύοντες πολλάκις καὶ αὐτὰ τὰ γελοῖα καὶ παρατράγωδα, τινὲς δὲ, ὡς ἤδη εἶπον, ψυχροὶ, σκώπτοντες τοὺς ἀληθεῖς πιστοὺς, καὶ γελῶντες σαρκόνιον ἐπὶ τῇ εἰλικρινεῖᾳ ἐκείνων. Πόθεν δὲ ταῦτα; Ἐκ τῆς παντελοῦς ἀγνοίας τῆς θρησκείας. Ὅσω πλέον τις ἐννοεῖ